

Maria Mendel, Justyna Pilarska

**Pedagogiczna kultura przestrzenna
między Wschodem a Zachodem**

**Szkice do nie(tylko)ludzkich
wymiarów edukacji w antropocenie**

Wrocław-Tokio-Gdańsk 2025

Acta Universitatis Wratislaviensis No 4329

Maria Mendel, Justyna Pilarska

Pedagogiczna kultura przestrzenna między Wschodem a Zachodem.

Szkice do nie(tylko)ludzkich wymiarów edukacji w antropocenie

Recenzent

prof. dr hab. Urszula Szuścik

Redakcja i korekta językowa

Sylwia Mosińska

Redaktor prowadzący

Jacek Gulanowski

Projekt layoutu i skład

Aleksandra Hajduk-Wojas

W publikacji wykorzystano elementy graficzne
pochodzące ze strony internetowej freepik.com

Projekt okładki

Małgorzata Szalyga

Na okładce

Widok z okrągłego okna (jap. *marumado*) w świątyni Meigetsu-in (明月院)
w Kamakurze. Autorka fotografii: Justyna Pilarska

© Maria Mendel i Justyna Pilarska, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2025

Książka powstała we współpracy z Uniwersytetem Gdańskim,
który pokrył połowę kosztów wydania utworu.

ISBN 978-83-68619-41-6 (druk)

ISBN 978-83-68619-42-3 (online)

ISSN 0239-6661 (Acta Universitatis Wratislaviensis)

ISSN 3071-6748 (Acta Universitatis Wratislaviensis online)

Druk

Mazowieckie Centrum Poligrafii sp. z o.o.

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
ul. Fryderyka Joliot-Curie 12, 50-383 Wrocław
tel. 71 3757684, e-mail: wydawnictwo@uwr.edu.pl

Spis treści

Wprowadzenie	9
Część I. Pedagogiczna kultura przestrzenna i edukacja wrażliwa na wspólny świat	19
Rozdział 1. Warstwy i wzory	23
Rozdział 2. Perspektywa „po człowieku” i antropocen	31
Rozdział 3. Myśl przestrzenna w zwrocie regeneratywnym	43
Rozdział 4. Poza ontologię: François Jullien i jego filozofia (dla) życia	51
Rozdział 5. Spotkanie jako edukacyjne zdarzenie przestrzenne	61
Rozdział 6. Ruch i relacje: <i>conditio sine qua non</i> spotykania jako życia	65
Rozdział 7. Powierzchnie: spotkania na styku	73
Rozdział 8. Hydro-spotkania: przepływy, transhumacje i sens nijakości	79
Rozdział 9. Obiecujące krawędzie i ekotony: produktywność napięcia	97
Rozdział 10. Pochwała efemeryczności	103
Część II. Penetrując szczeliny między Wschodem a Zachodem. Japońskie inspiracje przestrzenne do edukacji w antropocenie	109
Rozdział 1. Kultura przestrzenna Japonii – historyczny zarys wpływów	113
Rozdział 2. Estetyka japońska w kulturze przestrzennej	149
Rozdział 3. Koncepcja pustki w przestrzeni	169
Rozdział 4. Miejsca „pomiędzy”	179
Rozdział 5. Czas a kultura przestrzenna Japonii	191

Rozdział 6. Przestrzenna filozofia Kitarō Nishidy	197
Rozdział 7. Przestrzeń pozytywna i negatywna Yoshinobu Ashihary	205
Rozdział 8. Tradycyjna (a) i nowoczesna architektura Japonii	217
Rozdział 9. Japoński <i>béton brut</i> i problemy urbanizacji	231
Rozdział 10. Wnętrza – dom: związek kultury i przestrzeni w japońskim budownictwie mieszkalnym	251
Rozdział 11. Ogrody japońskie	261
Rozdział 12. Przestrzeń publiczna i <i>matsuri</i> w kulturze przestrzennej	273
Rozdział 13. Posthumanizm architektury i urbanistyki	283
Bibliografia	291